

Recenze fotografické výstavy
pro
Institut tvůrčí fotografie v Opavě

„Jsme?“

Výstava fotografií kolektivu
Tendance Floue
Galerie 35, Praha
Od 20. ledna do 28. února 2011

Tomáš Chadim
2. ročník ITF
Praha, 6. únor 2011

„Jsme?“

Výstava fotografií kolektivu Tendance Floue
Galerie 35
Od 20. ledna do 28. února

Recenze výstavy

Úvod

Galerie 28 ve Francouzském institutu v Praze nás ve dnech od 20. ledna do 28. února zve na výstavu „Jsme?“ skupiny nezávislých fotografů „Tendance Floue“. Výstava by nás měla zajímat už jen z toho titulu, že doprovodná kniha „JSME?“ obdržela v roce 2007 prestižní cenu „Afinity Award“ Centra pro fotografii v New Yorku (ICP). Co tedy výstava nabízí?

Skupina Tendance Floue vznikla v roce 1991 a tvoří ji celkem 12 nezávislých fotografů z Francie: Pascal Aimar, Thierry Ardouin, Denis Bourges, Gilles Coulon, Olivier Culmann, Mat Jacob, Caty Jan, Philippe Lopparelli, Bertrand Meunier, Meyer, Flore-Aël Surun a Patrick Tournebœuf. **Ti tvoří celek, který je dle jejich vlastní definice „třináctým pohledem kolektivu dvanácti fotografů“.**

Výstava je tvořená výběrem fotografií z tvorby jednotlivých autorů. Fotografie vznikaly v různých koutech Světa v rozdílných a rozmanitých časových, politických a environmentálních souvislostech. Tendance Floue tak tvoří prostřednictvím fotografie **záznam faktického běhu tohoto Světa a ducha doby. Fotografie se věnuje člověku, který ve vztahu k jinému člověku (obr. č. 1 - fotografie z poválečného Afgánistánu nebo obr. č. 2 - fotografie pláže vylodění v Normandii), ve vztahu k prostředí (obr. č. 3 - Na honu s Gellesem), ale především ve vztahu k sobě samému (obr. č. 4- drogový dealer, obr. č. 5 - swingers párty), zřejmě selhává.** Fotografie nepodávají jednoznačný důkaz, že člověk selhal definitivně. Spíše odhalují člověka jako tvora, který ovládl a zformoval tento svět a nyní neví, jakým směrem pokračovat. A tak tápe. Hledá své místo ve vztahu k prostředí, přírodě. Název výstavy „JSME?“ ..., tedy „JSME“ s otazníkem na konci, pak přesně vystihuje podstatu věci. Zřejmým problémem dnešního člověka může být zcela jednoduše absence smyslu jeho bytí. „JSME“ s otazníkem pak znamená položenou a zatím nezodpovězenou otázku, **jaký je vůbec smysl Světa a jaký je smysl naší vlastní existence v něm.**

Obsah výstavy – hodnocení vystavovaného souboru fotografií

Klíč, podle kterého byly fotografie skládány vedle sebe, není zcela jasný, ale to není podstatné. Důležité je, že **výběr funguje a funguje kompaktním dojmem.** Fotografické projekty, ze kterých byl výběr proveden, jsou uveřejněny na internetových stránkách <http://www.tendancefloue.net>. Seznámit se s tvorbou jednotlivých autorů stojí za to již jen z toho titulu, že si návštěvník třeba i ex-post udělá představu o tom, jak úzký výběr je na výstavě prezentován. Jedná se v podstatě o fotografie-solitéry, které jsou vybrány zdánlivě zcela náhodně.

O náhodu ale ve své podstatě nemůže jít. Kurátor tyto fotografie-solitéry poskládal do pulsujícího, ale kompaktního celku. Ačkoli jsou fotografie vytrženy z absolutně nespojitých fotografických projektů, doplňují a snad i tvarují jedna druhou, druhá třetí...

Dovolte mi, prosím, nepatrně odskočit... Určitě se při návštěvě výstavy neubráníte srovnání výstavy „JSME?“ s výstavami typu World Press Photo nebo lokální soutěží Czech Press Photo. Ano, prezentované fotografie skupiny Tendance Floue mají určitě fotožurnalistický základ, to je bez diskuze, ale **jsou zároveň vybaveny výrazným uměleckým přesahem. To je podstatné!** Fotografie nejsou tendenční, nejsou prvoplánově šokující, neobsahují prolitou krev, nepatlaží se v emocích matek, které v rukou drží umírající syny, nenabízí ani fantastické záběry ze sportovních kolbišť.... Fotografie mají svůj rukopis, jsou neagresivní, vtírají se pouze nenápadně, mají svou svébytnou náladu a fotografickou poezii.

Ale zpět ke skladbě vystavovaného souboru...

Pokud mohu být subjektivní, osobně na mě zapůsobily dvě fotografie, které reprezentují oba náladové póly představovaných fotografií. Představitelem té „melancholické“ polohy je například fotografie „Marian“ (obr. č. 6). Fotografie je uvedena textem: „Marianovi je dvanáct let. Žebra pár lei v teple metra, kde tyto „dospělé děti“ doslova žijí. Mohou zde spát, jíst, hrát si i tulit se. Marian křičí bez jediného zvuku, ústa otevřená k nebi, které si představuje. Kývá se ze strany na stranu jako šílenec, jenž se snaží znovu nalézt vlastní rovnováhu.“ Fotografie vznikla v bukurešťském metru. Fotografie je velmi působivá. Prostředí připomíná „kobku“, ze které není úniku. Z tepla galerijního prostoru padáte prostřednictvím obrazu do chladného podzemí a ptáte se sami sebe, co se stalo s člověkem, že dospěl až do tohoto bodu své existence.... Do bodu, kdy jeho děti obrazně řečeno netuší, že hřejivé, něžné a přívětivé Slunce tam na povrchu existuje.

Na fotografii (obr. č. 7), která vám naopak podsouvá pocit bezpečí, přítomnosti Slunce (tentokrát hmatatelného) a očekávání něčeho pozitivního, je fotografovaná dívka oddána moři, jež ji nese. Její tělo je zalito sluncem. Může temnému hlubokému moři důvěřovat, moře ji nadnáší a ona vzhlíží k nebi stejně, jako to činí rumunský chlapec z bukurešťského metra. Ale jde tu o jiný příběh, o jiné souvislosti. Fotografie se jmenuje „Vzlétnutí“.

Výstava je plná takových silných fotografií. Mimochodem, poprvé jsem viděl fotografii západu slunce, který nevyzníval kýčovitě, ale měl obrovskou duchovní hloubku. Záběr je pořízen nad mořem, shora, zřejmě z letounu. Slunce přímo nezapadá, ale již se nad oceánem šourá k horizontu. Na fotografii není zvětšen jeden z dalších blížících se západů slunce. Je na ní vesmírné těleso (hvězda Slunce), které visí nehnutě ve Vesmíru a další těleso (planeta Země), které se ve své velikosti pomalu otáčí směrem k fotografovi.

Forma výstavy – hodnocení realizace výstavy

Přejdeme od hodnocení obsahu k hodnocení formy. **Formě, tedy způsobu, jakým byl fotografický soubor prezentován, nelze v podstatě nic vyčíst.** Výstavní prostor samotné Galerie 28 (obr. č. 8 a 9) je vyložene příjemný. Svou velikostí a dispozicemi (jedna větší místnost) je pro takovou výstavu vhodný. Ale zanechme hodnocení galerijního prostoru. Ten je prostě dán a lze jen s uspokojením poznamenat, že prostor dává vystavovanému souboru, který je tvořen tak různorodými fotografiemi, právě onen potřebný kompaktní ráz.

Fotografie byly kvalitně adjustovány do černých rámců. Bylo tak možné sesadit vybrané fotografie natěsno do dvojic, trojic, šestic apod., aniž by se fotografie vzájemně rušily (obr. č. 10). Naopak, fotografie se velmi citlivě a opatrně vzájemně ovlivňují a doplňují. A dlužno říci, že tato skladba fotografií do podcelků byla funkční a dostala jednotlivé fotografie **do nových vzájemných souvislostí.**

Jedinou výtku by si zasloužila absence popisků přímo u jednotlivých fotografií. Názvy fotografií, doprovodný text, datum a místo vzniku, byly k dispozici pouze ve formě levně tištěné a svázané brožury a to navíc v jedné kopii pro každou ze třech jazykových mutací (obr. č. 11). Nevylučuji, že bylo záměrem kurátora nezatěžovat fotografie doprovodnými texty a nechat fotografie nejprve promluvit pouze obrazově. Nicméně pokud jste nuceni neustále zrakem pendlovat od samotné fotografie k brožuře, v ní

pak hledat tu správnou stránku a odpovídající popisek, pak to není v pořádku. Narušuje to kontinuitu zážitku asi stejně tak, jako televizní reklamy, které neustále vstupují do běžícího a velmi poutavého televizního filmu.

Co říci závěrem? Výstava „JSME?“ neměla bohužel zcela ideálně zvládnutou propagaci. A je to škoda. Tato výstava rozhodně neměla zapadnout v zimní galerijní programové nabídce. Naopak měla mít ambice být jednou z jejích stěžejních událostí. Výstava totiž rozhodně nepředstavuje nějaký konceptuální soubor. Působí tak svou pestroostí žánrů velice svěže, a to i přesto, že zobrazená témata jsou převážně závažná. Síla této výstavy spočívá jednoduše ve faktu, že **ze společné práce jinak nezávislých fotografů kolektivu Tendance Floue vzniká nová látka, nový pohled na Svět a na naše místo v něm (obr. 12).**

Obrazová příloha

Obr. č. 1
Na kábulském předměstí
Afgánistán – září – říjen 2004

Obr. č. 2

Pláže vylodění 6. června 1044

Trosky jedné z barží umělého přístavu typu Mulberry v Arromanches, přístav Winston. Byla umístěna hned po 6. červnu, vydržela i prudkou bouři 19. června a umožňovala každodenní vylodění dvanácti tisíc tun zboží a dva a půl tisíce vozidel.

Normandie, Francie – únor 2004.

Obr. č. 3

Na honu s Gellesem

Gard, Francie - prosinec 2000

Obr. č. 4

Uživatel a dealer heroinu ve veřejných lázních

Karáčí, Pákistán – duben 2003

Obr. č. 5

Swingers

Soukromá swingem party na pařížském předměstí. Majitel u sebe doma organizoval takový večírek poprvé. Se smíchem mi sdělil, že si bude muset vyměnit baterky v kardiostimulátoru

Francie – květen 2002

Obr. č. 6

Marian

Marianovi je dvanáct let. Žebřá pár lei v teple metra, kde tyto „dospělé děti“ doslova žijí. Mohou zde spát, jíst, hrát si i tulit se. Marian křičí bez jediného zvuku, ústa otevřená k nebi, které si představuje. Kývá se ze strany na stranu jako šílenec, jenž se snaží znovu nalézt vlastní rovnováhu.

Stanice Piata Victoriei, Bukurešť, Rumunsko – únor 1998

Obr. č. 7

Vzlétnutí

Vzlétnutí na nebi moře v Calanques
Marseille, Francie – 2002.

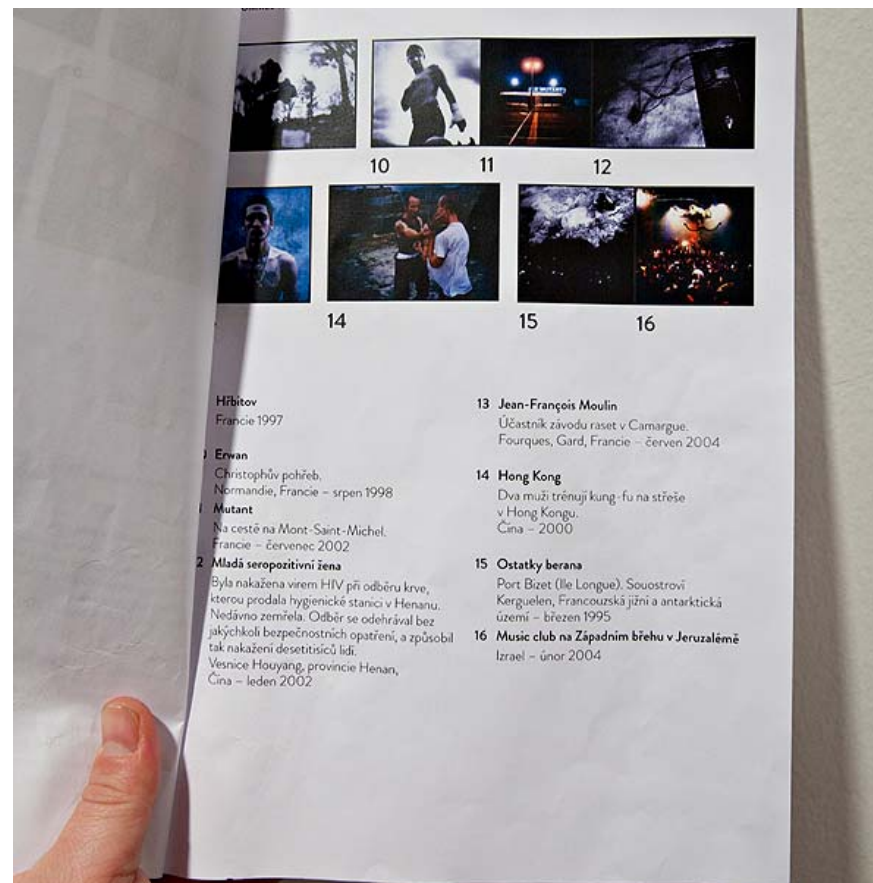
Obr. č. 8
Galerijní prostory

Obr. č. 9
Galerijní prostory

Obr. č. 10
Adjustace, podcelky

Obr. č. 11
Brožura

Obr. č. 12